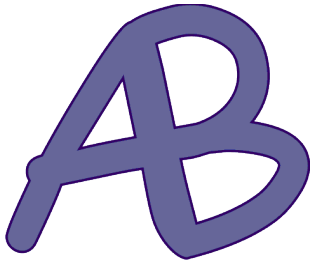

Wykład
PASCAL

Wstęp do programowania obiektowego

Programowanie obiektowe - definicja

Programowanie obiektowe – paradygmat programowania, w którym programy definiuje się za pomocą obiektów – elementów łączących *stan* (czyli dane, nazywane najczęściej polami) i *zachowanie* (czyli procedury, tu: metody).

Obiektowy program komputerowy wyrażony jest jako zbiór takich obiektów, komunikujących się pomiędzy sobą w celu wykonywania zadań.

Źródło: Wikipedia

Definicja typu obiektowego

```
Type
  Nazwa = Object
            Private
              {deklaracje pól obiektu}
            Public
              {deklaracje pól obiektu}
          End;
```

- Typ obiektowy składa się z dwóch sekcji: prywatnej i publicznej.
- Obie sekcje mogą zawierać deklaracje zmiennych opisujących obiekt lub metod, które będą wykonywane na obiekcie.
- Domyślnie wszystkie deklaracje są publiczne.

Definicja typu obiektowego

Przykład obiektu:

```
type
  trojkat =  object
    a, b, c: real;
    function obwod:real;
  end;

function trojkat.obwod:real;
begin
  obwod:=a+b+c;
end;
 var
  t: trojkat;
begin
  readln(t.a, t.b, t.c);
  writeln('Obwod=', t.obwod);
. . . .
```

Definicja typu obiektowego

- W deklaracji typu obiektowego w pierwszej kolejności wymieniane są pola obiektu, a w drugiej metody.
- Każda metoda deklarowana jest w typie obiektowym w postaci zapowiedzi zawierającej jedynie nagłówek metody.
- Kompletna deklaracja metody podawana jest odrębnie poza deklaracją typu obiektowego. Nazwa metody jest uzupełniana prefiksem – nazwą typu obiektowego. Lista parametrów w nagłówku nie może być zmieniona w stosunku do poprzedzającej zapowiedzi. Może być jedynie powtórzona bez zmian lub opuszczona w całości.
- Typy obiektowe mogą być deklarowane tylko globalnie, w programie lub w module lecz nie wewnątrz procedury.

Definicja typu obiektowego

- Zmienne obiektowe muszą być deklarowane przez wykorzystanie identyfikatora typu (zdefiniowanego zawsze globalnie), a nie opisu typu.
- Metoda należy do obiektu i w związku z tym posiada dostęp do pól i innych metod obiektu bezpośrednio. W treści procedur można korzystać z nazw pól bez konieczności dopisywania prefiksów lub umieszczania ich w parametrach metod - obydwa rozwiązania są nawet zabronione. Np.:

```
procedure. Trojkat obwod;
begin
  Trojkat := a + b + c;
end;
```

Definicja typu obiektowego

- Poza definicją typu obiektowego i definicjami związanych z nim metod przy odnoszeniu się do pól lub metod obiektu należy używać nazw dwuczęściowych:

  <nazwa zmiennej obiektowej> . < nazwa pola lub metody>

- Podobnie jak w przypadku rekordów możliwe jest uproszczenie dostępu do składowych obiektu przy wykorzystaniu instrukcji with.
- Zmienne lokalne i parametry metody nie mogą mieć tych samych nazw co pola obiektu.
- W metodach można wywoływać inne metody obiektu nawet te zdefiniowane szczegółowo później (bez prefiksu, wystarczy nazwa metody)

Hermetyzacja

Czyli ukrywanie implementacji (enkapsulacja). Zapewnia, że obiekt nie może zmieniać stanu wewnętrznego innych obiektów w nieoczekiwany sposób.

Tylko własne metody obiektu są uprawnione do zmiany jego stanu.

Każdy typ obiektu prezentuje innym obiektom swój interfejs, który określa dopuszczalne metody współpracy.

Źródło: Wikipedia

Hermetyzacja

Przykład metod dostępowych:

```
procedure trojkat.UstawDane(x, y, z: Real);
 begin
   a := x; b := y; c:= z;
 end;

procedure trojkat.ZwrocDane(var x, y, z: Real);
 begin
   x := a; y := b; z:= a;
 end;

function BokA: real;
 begin
   BokA:=a;
 end;
```

Dziedziczenie

- Dziedziczenie umożliwia definiowanie i tworzenie specjalizowanych obiektów na podstawie bardziej ogólnych.
- Jest ważną cechą programowania obiektowego pozwalającą na łatwą rozbudowę, a także modyfikację opracowanych obiektów.
- Istotne jest to, że rozbudowa obiektu nie wymaga ingerencji w już opracowany kod programu. Co więcej, wystarczy by moduły zawierające definicje modyfikowanych typów obiektowych były dostępne w postaci skompilowanej.

Dziedziczenie

```
type trojkat2 = object(Trojkat)
                  function wysokoscA: real;
                  function Rwpisany: real;
                end;

function trojkat2.wysokoscA: real;
  begin
    wysokoscA:=2*pole/BokA;
  end;

function trojkat2.Rwpisany: real;
  begin
    Rwpisany:=4*pole/obwod;
  end;
```

Literatura:

W prezentacji wykorzystano przykłady i fragmenty:

- R. Jarża, *Turbo Pascal. Szkoła programowania*, Wydawnictwo Robomatic 2000. *(dostępne w bibliotece uczelni)*
- http://pascal.kurs-programowania.pl
- http://4programmers.net
- T. M. Sadowski, *Turbo Pascal. Programowanie*, Helion 1996.